

فصل بیست و یکم

شاخصهای قیمت

سفید

(بدون سر صفحه)

ایران سال ۱۳۶۹ را به عنوان سال پایه در محاسبه «شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران» انتخاب کرد. بانک مزبور در سال ۱۳۷۸ سال پایه را برای «شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در مناطق شهری ایران» از سال ۱۳۶۹ به سال ۱۳۷۶ تغییر داد.

شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارها در نقاط روستایی: در سال ۱۳۵۳ برای اولین بار، مرکز آمار ایران طرح آمارگیری از قیمت خرده فروشی تعدادی از کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی را به مرحله اجرا درآورد و از آن زمان، نتایج حاصل از آمارگیری های مزبور را تا مهر ماه سال ۱۳۵۷ همه ساله به صورت متوسط قیمت کالاها و خدمات مصرفی در نقاط روستایی، در قالب نشریات فصلی و سالانه منتشر کرد.

پس از آن نتایج نیمه دوم سال ۱۳۵۸ و نیمه اول سال ۱۳۵۹ به صورت متوسط قیمت و شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی روستایی در اختیار علاقه مندان قرار گرفت.

از سال ۱۳۶۱ لغایت سال ۱۳۷۵ شاخص بهای خرده فروشی کالاها و خدمات مصرفی خانوار در نقاط روستایی بر اساس سال پایه ۱۳۶۱ تهیه و منتشر شد. بر اساس آخرین تجدید نظر سال ۱۳۸۱ به عنوان سال پایه انتخاب شد.

اطلاعات آماری ارائه شده در این فصل شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری و روستایی که به ترتیب بر اساس نتایج آمارگیری بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و مرکز آمار ایران ارائه شده است.

شاخص بهای عمده فروشی کالاها و شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری و شاخص هزینه زندگی برای اولین بار توسط بانک ملی ایران در سال ۱۳۱۵ انجام گرفته و در سال ۱۳۳۸، با تغییر سال پایه محاسبه شاخص هزینه زندگی و شاخص بهای عمده فروشی کالاها مورد تجدید نظر قرار گرفت و با تأسیس بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۳۹، مسئولیت تهیه شاخص های مزبور، به این بانک محول شد. بانک مرکزی ایران در سال ۱۳۴۸، با پایه قرار دادن سال مزبور، تجدید نظر دوم را در محاسبه شاخص هزینه زندگی و شاخص بهای عمده فروشی کالاها به عمل آورد. با افزایش قیمت نفت در سال ۱۳۵۳ که تحولاتی را در اوضاع اقتصادی کشور پدید آورد، سال مزبور به عنوان سال پایه در نظر گرفته شد و بر همین اساس، محاسبه شاخص های مذکور، برای سومین بار مورد تجدید نظر قرار گرفت.

در سال ۱۳۶۱، با توجه به تغییرات ایجاد شده در الگوی مصرف خانوارها که ناشی از تحولات اقتصادی و اجتماعی بعد از انقلاب اسلامی بود، با انتخاب سال مزبور به عنوان سال پایه، چهارمین تجدید نظر در زمینه محاسبه شاخص های مذکور به عمل آمد.

پس از آن با توجه به تحولات اقتصادی و اجتماعی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

شاخص بهای کالا و خدمات مصرفی: معیار سنجش تغییرات متوسط قیمت تعداد معینی از کالاها و خدمات مورد مصرف خانوار نسبت به سال پایه، شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی نامیده می شود. شاخصی که بدین گونه بدست می آید، صرفاً تغییراتی را که در اثر تغییر قیمت در هزینه زندگی پدید می آید، مورد سنجش قرار می دهد.

گروه های کالا و خدمات: طبقه بندی کالاها و خدمات شاخص های قیمت، بر اساس ماهیت آنها و طبقه بندی های بین المللی و نیازهای ملی انجام گرفته است ولی مبنای کلی، همان طبقه بندی پیشنهادی سازمان ملل (S·N·A) برای خرده فروشی و S·I·T·C برای عمده فروشی) می باشد که بنا به ملاحظات اقتصادی ایران، تغییراتی در آن داده شده است.

در این طبقه بندی ها، کالاها و خدمات به چند گروه بزرگ تقسیم می شود که هر یک از آنها چندین زیر گروه دارد، گروه های بزرگ را،

گروههای اصلی و زیر گروه های آنها را گروه های فرعی کالاها و خدمات می نامند.

ضریب اهمیت: سهمی که هر کالا یا خدمت در مجموعه هزینه خانوار در یک مقطع زمانی مشخص، دارا است، ضریب اهمیت نامیده می شود. این ضریب، مهمترین ضابطه انتخاب کالاها و خدمات برای شاخص های مختلف است.

سال پایه: سال پایه سال معین و ثابتی است که درصد تغییرات شاخص نسبت به آن سنجیده می شود و شاخص آن برابر ۱۰۰ است و غالباً ضرایب اهمیت مربوط به آن سال، در تهیه شاخص مورد استفاده قرار می گیرد.

نقاط شهری: کلیه نقاطی که در سال پایه ۱۳۷۶، جمعیتی معادل ۵۰۰۰ نفر و بیشتر داشته اند، توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران شهر تلقی شده اند.

نقاط روستایی: رجوع کنید به «فصل ۲- جمعیت».

۱-۲۱- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی در نقاط شهری بر حسب گروههای اصلی و فرعی

(۱۳۸۳=۱۰۰)

۱۳۸۹	۱۳۸۸	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	ضریب اهمیت	گروه های کالاها و خدمات
۲۵۳/۸	۲۲۰/۱	۱۹۳/۰	۱۵۲/۹	۱۲۷/۳	۱۰۰/۰۰	شاخص کل
						گروه های اصلی و فرعی:
۲۶۵/۴	۲۲۵/۳	۲۰۳/۷	۱۵۷/۲	۱۲۷/۵	۲۸/۴۹	۱- خوراکی ها، آشامیدنی ها
۲۶۸/۱	۲۲۷/۵	۲۰۵/۴	۱۵۸/۱	۱۲۸/۲	۲۷/۲۶	خوراکی ها
۲۵۶/۲	۲۱۵/۴	۲۲۸/۱	۱۴۲/۹	۱۱۷/۲	۴/۵۶	غلات و نان
۳۰۸/۴	۲۳۷/۶	۱۷۸/۲	۱۴۲/۴	۱۱۶/۹	۶/۷۴	گوشت
۲۳۴/۴	۲۱۶/۵	۲۰۵/۵	۱۶۰/۵	۱۳۰/۵	۰/۷۹	ماهی و حیوانات دریایی
۱۸۹/۶	۱۸۴/۸	۱۷۴/۴	۱۴۳/۵	۱۲۰/۴	۳/۴۷	لبنیات و تخم پرندگان
۲۶۴/۲	۱۸۰/۵	۱۹۴/۲	۱۵۲/۹	۱۱۵/۴	۰/۹۷	روغن ها و چربی ها
۲۷۷/۷	۲۶۷/۰	۲۳۴/۶	۱۸۶/۳	۱۴۰/۵	۵/۲۶	میوه ها و خشکبار
۲۷۹/۷	۲۲۴/۳	۲۱۶/۴	۱۸۳/۴	۱۵۵/۲	۳/۸۷	انواع سبزی، حبوبات و فرآورده های سبزی
۲۹۲/۷	۲۱۹/۳	۱۸۹/۳	۱۵۱/۸	۱۳۲/۷	۱/۲۷	قند، شکر، مربا، عسل، شکلات و محصولات قنادی
۲۹۳/۶	۳۰۹/۲	۲۳۴/۶	۱۷۱/۰	۱۲۳/۱	۰/۳۲	نمک و ادویه، سس ها و چاشنی ها و ترکیبات خوراکی
۱۹۲/۶	۱۶۶/۶	۱۵۸/۴	۱۳۲/۸	۱۱۰/۲	۱/۲۳	آشامیدنی ها
۲۳۷/۵	۲۵۰	۱۸۴/۷	۱۵۱/۲	۱۲۳/۸	۰/۵۲	۲- دخانیات
۲۰۱/۲	۱۷۰/۴	۱۵۵/۹	۱۲۸/۱	۱۱۵/۵	۶/۲۲	۳- پوشاک و کفش
۲۷۷/۷	۲۵۴/۵	۲۱۶/۹	۱۶۷/۶	۱۳۷/۵	۲۸/۶۰	۴- مسکن، آب، برق، و گاز و سایر سوخت ها
۲۹۱/۳	۲۶۷/۵	۲۲۵/۳	۱۷۲/۵	۱۴۱/۲	۵/۸۰	اجاره بهای مسکن غیر شخصی
۲۹۱/۳	۲۶۷/۵	۲۲۵/۳	۱۷۲/۵	۱۴۱/۲	۱۹/۱۷	ارزش اجاری مسکن شخصی
۲۸۸/۹	۲۷۰/۲	۲۵۴/۹	۱۸۴/۲	۱۴۲/۶	۱/۸۲	تعمیرات و خدمات ساختمانی
۱۴۹/۶	۱۴۴/۸	۱۳۲/۴	۹۵/۱	۹۵/۱	۰/۴۴	آب
۱۴۰/۷	۱۱۲/۳	۱۰۹/۷	۱۰۶/۰	۱۰۱/۵	۱/۳۷	برق و گاز و سایر سوخت ها
۱۹۶/۰	۱۷۷/۲	۱۷۲/۱	۱۴۳/۹	۱۲۱/۸	۶/۲۶	۵- اثاث، لوازم و خدمات مورد استفاده در خانه
۲۶۲/۵	۲۱۵/۵	۱۸۱/۰	۱۴۹/۸	۱۳۳/۵	۵/۵۴	۶- بهداشت و درمان
۲۱۵/۷	۱۸۱/۳	۱۶۱/۲	۱۳۳/۵	۱۱۲/۳	۱۱/۹۷	۷- حمل و نقل
۹۷/۵	۹۷/۷	۹۶/۱	۹۵/۴	۹۵/۶	۱/۶۳	۸- ارتباطات
۱۵۹/۴	۱۴۵/۵	۱۳۶/۵	۱۲۳/۵	۱۱۱/۲	۳/۸۰	۹- تفریح و امور فرهنگی
۲۶۸/۱	۲۳۴/۳	۲۰۲/۱	۱۷۶/۷	۱۴۹/۲	۲/۰۷	۱۰- تحصیل
۲۸۹/۸	۲۴۳/۱	۲۰۴/۰	۱۵۸/۰	۱۲۴/۹	۱/۷۲	۱۱- رستوران و هتل
۴۴۰/۰	۲۹۴/۱	۲۰۷/۲	۱۵۶/۸	۱۳۳/۱	۳/۱۸	۱۲- کالاها و خدمات متفرقه
						گروه های اختصاصی:
۲۲۲/۸	۱۹۲/۰	۱۷۷/۰	۱۴۱/۷	۱۱۹/۹	۵۷/۱۳	۱- کالا
۲۹۴/۴	۲۵۷/۰	۲۱۴/۰	۱۶۷/۵	۱۳۷/۰	۴۲/۸۷	۲- خدمت
۲۷۷/۷	۲۵۴/۵	۲۱۶/۹	۱۶۷/۶	۱۳۷/۵	۲۸/۶۰	۳- مسکن، آب، برق و گاز و سایر سوخت ها

مأخذ- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۲۱-۲- شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی بر حسب گروه های اختصاصی، اصلی و برخی از گروه های فرعی (۱۳۸۱=۱۰۰)

۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۰	۱۳۷۵	ضریب اهمیت	گروه های کالاها و خدمات
۱۷۱/۲	۱۴۹/۰	۸۸/۰	۴۵/۶	۱۰۰	شاخص کل
					گروه های اصلی و فرعی:
۱۸۰/۸	۱۵۲/۲	۸۶/۹	۴۸/۸	۴۷/۲	خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات
۱۸۲/۴	۱۵۲/۹	۸۶/۶	۴۸/۵	۴۲/۸	خوراکی ها
۱۶۲/۶	۱۳۷/۹	۸۷/۳	۴۹/۸	۱۱/۴	نان و غلات
۱۶۶/۶	۱۴۳/۱	۸۲/۳	۴۴/۶	۱۳/۴	گوشت قرمز، ماکیان و فرآورده های آنها
۱۵۸/۷	۱۳۸/۵	۹۶/۶	۹۰/۱	۰/۷	ماهی ها و صدف داران (۱)
۱۸۵/۷	۱۵۱/۳	۹۳/۰	۴۶/۸	۴/۳	لبنیات و تخم مرغ
۱۵۸/۴	۱۲۳/۰	۸۳/۷	۵۵/۷	۲/۴	روغن ها و چربی ها
۲۰۹/۳	۱۷۷/۹	۸۳/۴	۳۵/۰	۳/۸	میوه ها و خشکبار
۳۰۴/۶	۲۳۶/۸	۸۶/۳	۶۲/۳	۳/۹	سبزی ها و حبوب
۱۴۶/۰	۱۳۴/۶	۹۰/۳	۴۲/۵	۲/۰	قند و شکر و شیرینی ها
۱۶۵/۰	۱۴۷/۹	۹۲/۰	۵۶/۷	۱/۵	محصولات خوراکی طبقه بندی نشده در جای دیگر
۱۷۳/۱	۱۴۸/۰	۹۶/۳	۶۱/۲	۱/۹	چای و سایر آشامیدنی ها
۱۵۳/۴	۱۴۱/۶	۸۷/۴	۵۶/۸	۱/۲	دخانیات
۱۶۲/۵	۱۴۶/۱	۸۸/۹	۴۳/۱	۵۲/۸	کالاهای غیر خوراکی و خدمات
۱۵۶/۸	۱۴۸/۵	۹۱/۵	۴۸/۴	۵/۷	پوشاک و کفش
۱۵۷/۵	۱۳۷/۷	۸۶/۷	۳۹/۷	۱۵/۲	مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت ها
۱۷۰/۵	۱۴۳/۸	۸۴/۵	۴۲/۱	۹/۴	مسکن
۱۶۴/۹	۱۴۴/۱	۸۴/۵	۴۲/۱	۷/۳	اجاره
۱۸۹/۸	۱۴۲/۸	۸۴/۵	۴۲/۱	۲/۱	نگهداری و تعمیر واحد مسکونی
۱۳۶/۰	۱۲۷/۷	۹۱/۲	۳۴/۹	۵/۷	آب، برق، گاز و سایر سوخت ها
۱۷۶/۷	۱۵۹/۵	۹۳/۰	۵۴/۲	۵/۷	مبلمان و لوازم خانگی و تعمیر و نگهداری آن ها
۱۹۶/۶	۱۷۸/۷	۸۷/۳	۳۰/۲	۱۰/۴	بهداشت و درمان
۱۶۱/۰	۱۳۸/۱	۸۶/۵	۳۹/۰	۶/۰	حمل و نقل
۱۰۰/۳	۱۰۰/۳	۸۸/۷	۶۰/۰	۱/۷	ارتباطات
۱۰۸/۶	۱۰۷/۱	۰/۰	۰/۰	۵/۱	تفریح و فرهنگ
۱۰۰/۳	۱۰۰/۵	۹۷/۷	۶۱/۶	۰/۷	آموزش
۱۷۰/۳	۱۵۳/۱	۰/۰	۰/۰	۱/۵	هتل و رستوران (۲)
۲۱۰/۷	۱۶۹/۰	۸۵/۵	۴۲/۴	۲/۱	کالاها و خدمات متفرقه
					گروه های اختصاصی:
۱۷۳/۲	۱۴۸/۸	۰/۰	۰/۰	۷۳/۹	کالاها
۱۶۵/۵	۱۴۹/۵	۰/۰	۰/۰	۲۶/۱	خدمات
۱۷۱/۶	۱۴۹/۳	۰/۰	۰/۰		شاخص کل (۳)

۲۱-۲ - شاخص بهای کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی بر حسب گروه های اختصاصی، اصلی و برخی از گروه های فرعی (دنباله) (۱۳۸۱=۱۰۰)

گروه های کالاها و خدمات	ضریب اهمیت	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	درصد تغییرات به ۸۸
شاخص کل	۱۰۰	۲۱۴/۸	۲۳۸/۱	۲۷۹/۳	۱۷/۳
گروه های اصلی و فرعی:					
خوراکی ها، آشامیدنی ها و دخانیات	۴۷/۲	۲۴۴/۷	۲۷۷/۸	۳۳۰/۸	۱۹/۱
خوراکی ها	۴۲/۸	۲۴۸/۵	۲۸۱/۵	۳۳۷/۳	۱۹/۸
نان و غلات	۱۱/۴	۲۵۴/۶	۲۶۷/۱	۳۱۷/۹	۱۹/۰
گوشت قرمز، ماکیان و فرآورده های آنها	۱۳/۴	۲۲۹/۵	۲۸۴/۶	۳۴۷/۹	۲۲/۲
ماهی ها و صدف داران (۱)	۰/۷	۱۹۹/۸	۲۱۶/۴	۲۲۶/۶	۴/۷
لبنیات و تخم مرغ	۴/۳	۲۳۱/۲	۲۴۱/۹	۲۴۹/۹	۳/۳
روغن ها و چربی ها	۲/۴	۲۱۳/۵	۲۲۵/۶	۲۵۷/۰	۱۳/۹
میوه ها و خشکبار	۳/۸	۲۸۲/۴	۳۳۰/۵	۳۷۲/۳	۱۲/۷
سبزی ها و حبوب	۳/۹	۳۵۷/۴	۴۰۰/۰	۵۳۶/۸	۳۴/۲
قند و شکر و شیرینی ها	۲/۰	۱۶۱/۷	۱۸۶/۹	۲۴۰/۲	۲۸/۶
محصولات خوراکی طبقه بندی نشده در جای دیگر	۱/۵	۲۲۲/۱	۲۵۷/۷	۲۸۶/۲	۱۱/۱
چای و سایر آشامیدنی ها	۱/۹	۲۲۲/۴	۲۴۱/۴	۲۶۱/۵	۸/۳
دخانیات	۱/۲	۱۸۹/۳	۲۶۲/۴	۳۰۶/۵	۱۶/۸
کالاهای غیر خوراکی و خدمات	۵۲/۸	۱۸۸/۲	۲۰۲/۷	۲۳۳/۳	۱۵/۱
پوشاک و کفش	۵/۷	۱۶۸/۳	۱۷۶/۷	۱۸۵/۰	۴/۷
مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت ها	۱۵/۲	۱۹۰/۴	۲۱۱/۶	۲۶۸/۷	۲۶/۹
مسکن	۹/۴	۲۱۰/۴	۲۳۵/۱	۲۴۹/۵	۶/۱
اجاره	۷/۳	۱۹۹/۳	۲۲۱/۴	۲۳۵/۲	۶/۲
نگهداری و تعمیر واحد مسکونی	۲/۱	۲۴۸/۵	۲۸۲/۱	۲۹۸/۷	۵/۹
آب، برق، گاز و سایر سوخت ها	۵/۷	۱۵۷/۶	۱۷۳/۲	۳۰۰/۰	۷۳/۲
میلان و لوازم خانگی و تعمیر و نگهداری آن ها	۵/۷	۲۱۷/۹	۲۳۳/۰	۲۴۸/۴	۶/۶
بهداشت و درمان	۱۰/۴	۲۱۸/۱	۲۳۷/۴	۲۵۶/۵	۸/۱
حمل و نقل	۶/۰	۲۰۲/۴	۲۰۷/۷	۲۴۶/۵	۱۸/۷
ارتباطات	۱/۷	۱۰۱/۳	۱۰۲/۶	۱۰۲/۶	۰/۰
تفریح و فرهنگ	۵/۱	۱۱۰/۹	۱۱۱/۶	۱۱۲/۶	۱/۰
آموزش	۰/۷	۱۰۰/۳	۱۰۰/۳	۱۰۰/۳	۰/۰
هتل و رستوران (۲)	۱/۵	۲۰۳/۵	۲۲۵/۷	۲۴۱/۳	۶/۹
کالاها و خدمات متفرقه	۲/۱	۲۴۳/۵	۲۷۶/۹	۳۵۸/۱	۲۹/۳
گروه های اختصاصی:					
کالاها	۷۳/۹	۲۲۴/۰	۲۵۰/۳	۳۰۰/۹	۲۰/۲
خدمات	۲۶/۱	۱۸۸/۸	۲۰۳/۶	۲۱۸/۱	۷/۱
شاخص کل (۳)		۲۱۵/۹	۲۳۹/۳	۲۸۲/۳	۱۸/۰

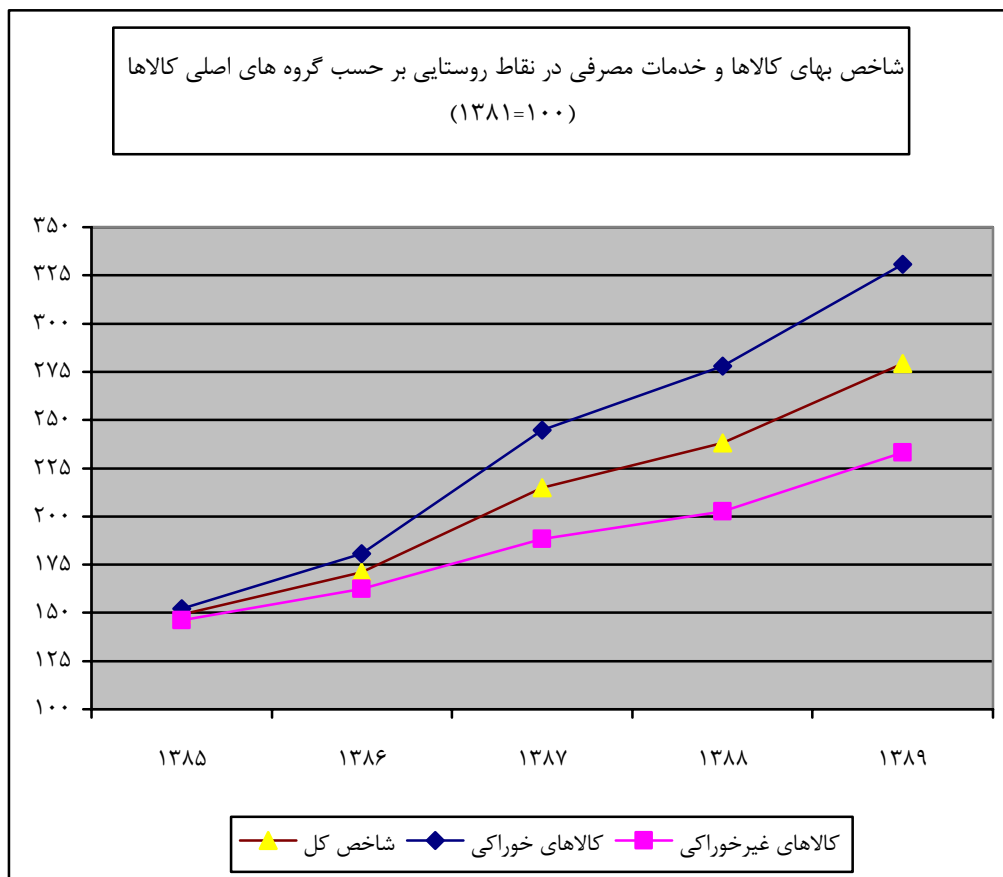
۱- ضریب اهمیت و شاخص ماهی ها و صدف داران در سر گروه گوشت قرمز، ماکیان و فرآورده های آنها منظور شده است.

۲- ضریب اهمیت و شاخص هتل در گروه کالاهای غیر خوراکی و خدمات و رستوران در گروه خوراکی ها منظور شده است.

۳- شاخص کل منهای ارزش اجرای واحدهای مسکونی ملکی

مأخذ- مرکز آمار ایران

نمودار شماره (۱- ۲۱)

مبناء جدول شماره (۲- ۲۱)